

USNESENÍ

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Novotného a soudců JUDr. Ljubomíra Drápala a JUDr. Lubomíra Ptáčka, Ph.D. v právní věci žalobkyně **Mgr. Mileny Trůblové**, narozené dne [redacted] bytem v Praze 4, [redacted], zastoupené JUDr. Věrou Bognárovou, advokátkou se sídlem v Praze 2, Oldřichova č. 23, proti žalovaným 1) **Obci Psáry** se sídlem obecního úřadu v Psárech, Pražská č. 137, IČO 002 41 580, zastoupené JUDr. Pavlem Musilem, Ph.D., advokátem se sídlem v Praze 1, Hellichova č. 1 a 2) **Základní škole a Mateřské škole Psáry, okres Praha – západ, příspěvkové organizaci** se sídlem v Psárech, Hlavní č. 12, IČO 708 40 512, zastoupené JUDr. Janem Vondráčkem, advokátem se sídlem v Praze 5 - Zbraslav, Zbraslavské nám. č. 458, o neplatnost odvolání z funkce a o neplatnost výpovědi z pracovního poměru, vedené u Okresního soudu Praha – západ pod sp. zn. 16 C 103/2011, o dovolání žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 18. června 2013 č.j. 23 Co 214/2013-384, takto:

I. Usnesení krajského soudu se **mění** takto:

Rozsudek Okresního soudu Praha-západ ze dne 27. srpna 2012 č.j. 16C 103/2011-317 se ve výrocích I., II., IV., a V. **potvrzuje**.

II. Žalovaná 1) a žalovaná 2) **jsou povinny** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů odvolacího a dovolacího řízení každá částku 18.876,- Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Věry Bognárové, advokátky se sídlem v Praze 2, Oldřichova č. 23.

O d ů v o d n ě n í :

Dopisem ze dne 30.5.2011 žalovaná 1) [jako zřizovatel žalované 2)] sdělila žalobkyni, že ji na základě usnesení Rady obce Psáry ze dne 30.5.2011 č. 90/13-2011 „v souladu s ustanoveními § 166 odst. 5 písm. a) a odst. 6) zákona č. 561/2011 Sb.“ odvolává s účinností od 1.6.2011 z funkce ředitelky Základní a Mateřské školy Psáry z důvodu závažných porušení právních povinností vyplývajících z vykonávané funkce ředitelky, které byly zjištěny v průběhu veřejnosprávní kontroly vykonané zřizovatelem v období od 15.3.2011 do 24.5.2011. „Porušení právních povinností spočívá především ve zjištěném porušování zákona o účetnictví a zákona o finanční kontrole, a to zejména § 11 odst. 1 písm. b), § 8 odst. 1 a 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví a § 25 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole“. „Přílohy: Usnesení RO č. 90/13-2011 včetně všech příloh, které obsahují Protokol o provedené kontrole, uplatněné Námitky, Rozhodnutí o námitkách, Dodatek k protokolu“.

Dopisem ze dne 23.6.2011 žalovaná 2) sdělila žalobkyni, že v důsledku odvolání z funkce ředitelky, a protože odmítla návrh na změnu „dalšího pracovního zařazení“ podle ustanovení § 73 odst. 6 zák. práce, rozvazuje s ní pracovní poměr výpovědí podle ustanovení § 52 písm. c) zák. práce.

Žalobkyně se podanou žalobou domáhala určení, že odvolání z funkce ředitelky dopisem žalované 1) ze dne 30.5.2011 a výpověď z pracovního poměru daná žalobkyni dopisem žalované 2) ze dne 23.6.2011 jsou neplatné. Žalobu odůvodnila zejména tím, že odvolání žalobkyně z funkce nesplňuje formální náležitosti, neboť není „skutkově vymezeno a specifikováno“, a mají-li být důvodem odvolání z funkce porušení povinností zjištěná v Protokolu z kontroly a Dodatku k protokolu, pak popisovaná porušení nedosahují intenzity porušení povinností nebo jejich neplnění závažným způsobem. Protože podmínkou výpovědi podle ustanovení § 73 odst. 6 zák. práce je platné odvolání z funkce, je výpověď neplatná.

Okresní soud Praha - západ rozsudkem ze dne 27.8.2012 č.j. 16 C 103/2011-317 vyhověl žalobě o určení, že odvolání žalobkyně z funkce ředitelky Základní školy a Mateřské školy Psáry, které učinila žalovaná 1), je neplatné, že výpověď z pracovního poměru daná žalobkyni dopisem žalované 2) dne 23.6.2011 je neplatná, ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanou 1) zamítl žalobu o určení, že výpověď daná žalobkyni dopisem žalované 2) dne 23.6.2011 je neplatná a rozhodl, že mezi žalobkyní a žalovanou 1) nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení a že žalovaná 2) je povinna zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů řízení 23.240,- Kč k rukám advokátky JUDr. Věry Bognárové. Dospěl k závěru, že ve věci odvolání z funkce ředitelky mohou být podle hmotného práva pasivně věcně legitimováni jen zaměstnavatel a zřizovatel společně, neboť „vznik a zánik funkce ředitele školské právnické osoby je možný jen v součinnosti jeho zaměstnavatele a zřizovatele“. Jinak je tomu v případě žaloby na určení neplatnosti výpovědi, kdy může být pasivně věcně legitimován jen zaměstnavatel; proto byla žaloba ve vztahu k žalované 1) zamítnuta. Ohledně odvolání z funkce soud prvního stupně vycházející z ustanovení § 166 odst. 6 zákona č. 561/2004 dovořil, že tento právní úkon je nekonkrétní, neboť „je pouze odkazováno na zákonná ustanovení, která byla (údajně) porušena, popis závažného porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z vykonávané funkce, jak je cituje příslušný zákon, zde chybí“. Je jisté možné v odůvodnění výpovědi odkázat na přílohy, avšak „těžko lze z rozsáhlého materiálu zjistit, která ze všech uvedených skutkových zjištění považovala žalovaná 1) za tak závažná, že odvolal žalobkyni z funkce“. Podle názoru soudu prvního stupně nelze přijmout premisu, „že by si odvolávaná osoba měla vyhledávat ve všech odkazovaných přílohách své závažné porušení nebo neplnění právních povinností, buď aby se mohla bránit, nebo aby věděla, z jakého důvodu byla z funkce odvolána. Vzhledem k tomu, že žalobkyně nebyla platně odvolána z funkce, nebyl ani dán výpovědní důvod podle ustanovení § 73 odst. 6 zák. práce.

K odvolání žalovaných Krajský soud v Praze usnesením ze dne 18.6.2013 č.j. 23 Co 214/2013-384 rozsudek soudu prvního stupně [s výjimkou výroku, kterým byla zamítnuta žaloba o neplatnost výpovědi ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanou 1)] zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Podle názoru odvolacího soudu je z obsahu odvolání z funkce „dostatečně zřejmé, že důvodem odvolání byla skutečnost, že žalobkyně jako ředitelka žalované 2) dopustila, aby při činnosti žalované 2) docházelo k nedostatkům, které byly zjištěny při veřejnosprávní kontrole“. Tyto nedostatky byly podrobně specifikovány v přílohách k odvolání a jednalo se převážně o chyby způsobené porušováním povinností

vyplývajících ze zákona o účetnictví a zákona o finanční kontrole. Porušování povinností nemusí nutně spočívat v aktivním jednání, ale i v pasivním nekonání, kterým je například u nadřizovaných pracujících nedostatečná kontrola podřízených či chybějící včasné opatření k zajištění řádného plnění povinností. Odvolací soud proto uložil soudu prvního stupně, aby se zaměřil na věcné zkoumání toho, zda skutečnosti zjištěné veřejnoprávní kontrolou sepsané v protokolu o provedené kontrole a v jeho dodatku č. 1 „ve svém souhrnu naplňují důvod k odvolání žalobkyně z funkce ředitelky“. „Protože kontrolní zpráva pojmenovává řadu nedostatků, jejichž závažnost se liší, bude namíste provést nejprve souhrn těchto nedostatků a předběžně posoudit jejich závažnost. Teprve v případě, že soud prvního stupně shledá, že mezi těmito nedostatky je takový, který mohl být způsoben porušením povinnosti žalobkyně v intenzitě, která by mohla být způsobilá odůvodnit její odvolání z funkce ředitelky, popř. že by tuto způsobilost měl souhrn více těchto nedostatků jako celek, zaměří se na zkoumání tohoto nedostatku (těchto nedostatků), příčinu jeho (jejich) vzniku a míru odpovědnosti žalobkyně“.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost dovozovala z ustanovení § 237 o.s.ř., neboť otázka určitosti důvodů pro odvolání ředitele školy z funkce podle ustanovení § 166 odst. 5 školského zákona nebyla dosud v rozhodovací praxi dovolacího soudu výslovně řešena. Namítala, že není správný závěr odvolacího soudu o tom, že důvody pro odvolání žalobkyně z funkce ředitelky školy jsou vymezeny skutkově i věcně určitě. Není totiž zřejmé, v jakém konkrétním jednání (resp. „nekonání“) ředitelky je důvod pro odvolání spatřován a nejsou ani věcně uvedeny skutečnosti, v nichž žalovaná 1) spatřuje naplnění zákonného důvodu pro odvolání. Tento nedostatek nelze zhojit tím, že jsou připojeny dokumenty o kontrole, protože některá zjištění se ukázala jako nesprávná, takže nelze jednoznačně a nezaměnitelným způsobem identifikovat, které kontrolní závěry v dokumentech uvedené jsou žalovanou 1) považovány za důvod odvolání žalobkyně z funkce. Věc nelze uzavřít ani tak, že důvodem pro odvolání jsou všechna zjištění, neboť ne všechna mohou být označena jako závažná. Nedostatečnost specifikace nelze odstranit ani výkladem a tvrdit, že žalobkyni bylo zřejmé, co je důvodem odvolání, neboť v době konání kontroly a zpracování námitek nemohla vědět, že bude odvolána, natož aby tušila, které z kontrolních zjištění žalovaná 1) následně použije jako důvod k jejímu odvolání. Nelze akceptovat postup naznačený odvolacím soudem, aby soud až v průběhu řízení o neplatnost odvolání sám „předběžně posuzoval“ nějakou množinu možných odvolacích důvodů a z této množiny po předběžném posouzení vybral ty důvody, které by podle jeho právního názoru mohly být způsobilé zdůvodnit odvolání a teprve u těchto vybraných důvodů posuzovat jejich oprávněnost a míru zavinění žalobkyně. Má-li mít odvolávaný ředitel možnost připravit si důkazy a argumentaci na svoji obranu, musí mu být důvody vedoucí k odvolání zřejmé ještě před podáním žaloby. Měla-li by být připuštěna možnost, že tyto důvody budou vybírány z množiny různých možných odvolacích důvodů až soudem v průběhu soudního řízení, znamená to, že možnost soudní obrany proti svému odvolání byla řediteli fakticky odňata. Žalobkyně navrhla, aby dovolací soud změnil rozhodnutí odvolacího soudu tak, že potvrdí rozsudek soudu prvního stupně, nebo – neshledá-li důvody pro změnu rozhodnutí – aby zrušil rozhodnutí odvolacího soudu a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná 1) uvedla, že, chtěla-li zachovat konkrétnost a věcnou přesnost při vymezení důvodů odvolání dovolatelky z funkce, nezbylo jí než koncipovat odvolání právě tak, jak učinila, tedy odvolací listinou odkazující v podrobnostech na přílohy závažná pochybení dovolatelky podrobně specifikující.

Žalovaná 2) poukázala na skutečnost, že žalobkyně si byla naprosto vědoma důvodů svého odvolání z funkce, když s Protokolem, jakož i s nedostatky zjištěnými při veřejnoprávní kontrole byla již dříve seznámena, třebaže s nimi nesouhlasila.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) projednal dovolání žalobkyně podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů účinných do 31.12.2013 (dále jen „o.s.ř.“), neboť napadený rozsudek odvolacího soudu byl vydán v občanském soudním řízení zahájeném v době přede dnem 1.1.2014 (srov. Čl. II bodu 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o.s.ř.).

V projednávané věci bylo pro rozhodnutí soudů významné (mimo jiné) vyřešení právní otázky, jakým způsobem mají být v písemném odvolání z funkce ředitele školské právnické osoby vymezeny důvody jeho odvolání z funkce. Vzhledem k tomu, že tato právní otázka hmotného práva dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu ve všech souvislostech vyřešena, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání žalobkyně je přípustné podle ustanovení § 237 o.s.ř.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že dovolání žalobkyně je opodstatněné.

Z hlediska skutkového stavu bylo v posuzované věci zjištěno, že žalobkyně byla jmenována žalovanou 1) do funkce ředitele Základní školy a Mateřské školy Psáry s účinností od 1.8.2005. Na základě pověření zřizovatele [žalované 1]) ze dne 14.3.2011 provedla společnost Diligens s.r.o. ve dnech 17.3.2011 a 24.3.2011 kontrolu účetnictví, výkaznictví a vnitřního kontrolního systému, jejíž výsledky byly popsány v Protokolu o provedené kontrole ze dne 31.3.2011. Proti tomuto Protokolu podala žalobkyně dne 8.4.2011 námítky, a na jejichž základě byl zpracován dne 20.5.2011 Dodatek č. 1 k Protokolu, který byl „předán kontrolované osobě“ současně s Rozhodnutím starosty obce Psáry o námítkách ze dne 23.5.2011, jímž byly shledány námítky žalobkyně částečně důvodnými. Na základě usnesení rady obce Psáry č. 90/13-2011 ze dne 30.5.2011 starosta obce „v souladu s ustanoveními § 166 odst. 5 písm. a) a odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb.“ odvolal žalobkyni s účinností od 1.6.2011 z funkce ředitele žalované 2) „z důvodu závažných porušení pracovníprávních povinností, která byla zjištěna zřizovatelem v průběhu veřejnosprávní kontroly“, přičemž „porušení právních povinností spočívá především ve zjištěném porušování

zákona o účetnictví a zákona o finanční kontrole, a to zejména § 11 odst. 1 písm. b), § 8 odst. 1 a 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění a § 25 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění“. Přílohou k odvolání z funkce bylo „usnesení RO 90/13-2011 včetně všech příloh, které obsahují Protokol o provedené kontrole, uplatněné Námitky, Rozhodnutí o námitkách, Dodatek k protokolu“. Dopisem ze dne 13.6.2011 žalobkyně oznámila žalované 1), že odvolání z funkce ředitelky Základní školy a Mateřské školy Psáry považuje za neplatné a že trvá na dalším zaměstnávání, dopisem ze dne 21.6.2011 odmítla také návrh žalované 2) na změnu pracovního zařazení, a dopisem ze dne 23.6.2011 žalovaná 2) sdělila žalobkyni, že, vzhledem k tomu, že odmítla návrh podle § 73 odst. 6 zák. práce na změnu pracovního zařazení, dává jí výpověď podle ustanovení § 52 písm. c) zák. práce. Žalobkyně se žalobou doručenou dne 30.8.2011 soudu domáhala, aby byla určena neplatnost odvolání žalobkyně z funkce ředitelky žalované 2) a neplatnost ukončení pracovního poměru výpovědí.

Specifické podmínky, za nichž probíhá vzdělávání a výchova ve školách a školských zařízeních, jsou zohledněny mimo jiné i tím, že, na rozdíl od úpravy pracovního poměru ostatních zaměstnanců, upravuje pracovní poměr ředitele školy a školského zařízení zvláštní zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Protože tento zákon upravuje jen některé dílčí aspekty pracovního poměru ředitelů škol a školských zařízení jako profesní skupiny, vztahuje se na jejich pracovněprávní vztahy jinak zákoník práce. Uvedená obecná východiska je třeba mít na zřeteli jak při jmenování ředitele, tak i při jeho odvolání z funkce.

Vzhledem k tomu, že předmětem řízení je otázka platnosti odvolání žalobkyně z funkce ředitelky ze dne 30.5.2011, které žalobkyně převzala téhož dne, a platnosti výpovědi ze dne 23.6.2011, je třeba projednávanou věc i v současné době posuzovat podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění účinném do 30.6.2011 (tj. přede dnem, kdy nabyl účinnosti zákon č. 180/2011 Sb.) - dále jen „zák. práce“, a podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění účinném do 13.11.2011 [tj. přede dnem, kdy nabyl účinnosti zákon č. 331/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů] - dále jen „školský zákon“.

Pracovní poměr založený jmenováním vzniká - obecně vzato - jednak na základě jmenování zaměstnavatelem (tzv. vnitřní jmenování) v případech uvedených v ustanovení § 33 odst. 3 písm. a) až g) zák. práce, a dále vzniká - jak z návětí tohoto ustanovení vyplývá - v případě, kdy se pracovní poměr zakládá tzv. vnějším jmenováním „v případech stanovených zvláštním právním předpisem“ subjektem odlišným od osoby zaměstnavatele. V daném případě je tímto předpisem ustanovení § 166 odst. 2 školského zákona, podle něhož ředitele školské právnické osoby zřizované ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí, ředitele příspěvkové organizace nebo vedoucího organizační složky státu nebo její součástí jmenuje na vedoucí pracovní místo zřizovatel na základě jím vyhlášeného konkursního řízení na období 6 let.

Zřizovateli také přísluší za podmínek uvedených v ustanovení § 166 odst. 4 a odst. 5 školského zákona oprávnění (popř. povinnost) odvolat ředitele školské právnické osoby z funkce. V případech naplnění skutkových podstat uvedených v ustanovení § 166 odst. 4 školského zákona nemá zřizovatel jinou možnost, než ředitele odvolat (srov. slova

„...zřizovatel odvolá...), zatímco odvolání z důvodů uvedených v ustanovení § 166 odst. 5 školského zákona je na úvaze zřizovatele. Protože je mimo pochybnost, že k odvolání ředitele, který je jmenován na dobu určitou šesti let (§ 166 odst. 2 školského zákona), nemůže dojít z jiných než v zákoně uvedených důvodů, je třeba k této skutečnosti přihlížet, zejména má-li jít o odvolání podle ustanovení § 166 odst. 5 písm. a) školského zákona.

Podle uvedeného ustanovení ředitele školské právnické osoby zřizované ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí, ředitele příspěvkové organizace a vedoucího organizační složky státu nebo její součástí může zřizovatel v průběhu doby trvání pracovního poměru na dobu určitou odvolat z vedoucího pracovního místa z důvodů „závažného porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z jeho činností, úkolů a pravomocí na vedoucím pracovním místě ředitele, které bylo zjištěno zejména inspekční činností České školní inspekce nebo zřizovatelem“. Z uvedeného vyplývá, že způsobitelným důvodem pro odvolání ředitele školy nebo školského zařízení je jedině takové porušení nebo neplnění povinností, které je svojí intenzitou závažné; není tedy důvodem pro odvolání ředitele z funkce, dopustí-li se v předcházejícím období jen méně závažného porušení nebo neplnění zákonem stanovených povinností.

Podle ustanovení § 166 odst. 6 školského zákona je odvolání z funkce písemné, doručuje se řediteli a vedoucímu do vlastních rukou a musí obsahovat důvody odvolání podle odstavců 4 a 5, jinak je neplatné.

Protože zákon v uvedeném ustanovení ani jinde blíže neuvádí, jakým způsobem mají být důvody odvolání konkretizovány, odvolací soud učinil správně východiskem svých úvah výkladová hlediska, z nichž ustálená judikatura vychází též ve vztahu ke konkretizaci skutkové podstaty výpovědního důvodu (a která jsou též právní praxí jako správná přijímána), neboť uvedené závěry lze mutatis mutandis vztáhnout i na konkretizaci důvodu odvolání ředitele školského zařízení z funkce po stránce skutkové (srov. například již rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.11.1967 sp. zn. 6 Cz 193/1967, uveřejněný ve sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek roč. 1968, pod č. 34).

Není-li vylíčené skutkové vymezení v odvolání z funkce ředitele ve smyslu ustanovení § 166 odst. 6 školského zákona dostatečné nebo není-li provedeno určitě nebo srozumitelně, je třeba i v tomto směru přistoupit k výkladu (interpretaci) projevu vůle obsaženého v tomto právním úkonu (srov. § 18 zák. práce a § 35 odst. 2 ObčZ). Při výkladu projevu vůle musí být náležitě vzato v úvahu též to, že důvod odvolání z funkce ředitele se vykládá jednak podle použitého jazykového vyjádření (podle užitých slov a smyslu použitých výrazů), jednak podle vůle zaměstnavatele, že na vůli zaměstnavatele lze usuzovat z okolností, za nichž ji projevil, včetně chování projevu vůle předcházejícímu, případně i z jeho následného chování, jestliže spolehlivě vypovídá o vůli zaměstnavatele v době odvolání z funkce ředitele, a že vůle zaměstnavatele je prostředkem interpretace projevu vůle, jen jestliže není v rozporu s jazykovým projevem; vypovídá-li tedy použité slovní vyjádření spolehlivě o důvodu odvolání z funkce ředitele, nemůže být interpretováno jinak, i kdyby snad vůle zaměstnavatele neodpovídala tomuto jazykovému vyjádření. Uvedené současně neznamená, že by se mělo ulpívat jen na doslovném významu použitých výrazů, neboť smyslem výkladu je zjištění skutečného záměru zaměstnavatele v projevu vůle, a opomenuto nemůže být ani to, jak byl projev pochopen zaměstnancem. Prostřednictvím výkladu projevu vůle nelze měnit obsah a smysl jinak nepochybného důvodu odvolání z funkce ředitele (a tím ve svých důsledcích nepřipustně dodatečně měnit tento důvod). Nepodaří-li se nedostatky konkretizace z hlediska

ustanovení § 166 odst. 6 školského zákona odstranit ani výkladem projevu vůle, jde o neplatný pracovněprávní úkon, jak toto ustanovení výslovně stanoví.

Se žalobkyní lze souhlasit v tom, že uplatněný (použitý) důvod odvolání z funkce nesmí být dodatečně měněn. Znamená to, že poté, co nastaly právní účinky odvolání z funkce (tj. po jeho řádném doručení zaměstnanci), nesmí zaměstnavatel sdělit zaměstnanci, že důvod odvolání z funkce spatřuje v jiných skutečnostech, než které vylíčil v písemném odvolání z funkce, a ani jinak uplatňovat za důvod odvolání z funkce něco jiného. Je proto pochopitelné, že skutkový důvod odvolání ředitele z funkce musí být odvolávanému zaměstnanci znám již v době, kdy je mu odvolání z funkce doručováno, neboť jen tak může efektivně využít možnosti soudní ochrany žalobou na neplatnost odvolání z funkce poukazem na okolnost, že použitý skutkový důvod odvolání nemůže obstát.

V posuzovaném případě je zjevné, že samotné písemné odvolání z funkce není z výše uvedených hledisek po skutkové stránce konkrétní, protože pouze v obecné rovině poukazuje na výsledky veřejnosprávní kontroly s tím, že porušení právních povinností spočívá „především“ v porušování zákona o účetnictví a zákona o finanční kontrole, „a to zejména“ § 11 odst. 1 písm. b), § 8 odst. 1 a 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví a § 25 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole; nepochybné je rovněž, že podle vůle zaměstnavatele měly důvody odvolání spočívat i v dalších skutečnostech, než které v písemném odvolání jen demonstrativně uvedl. O tom svědčí i odkaz na „Usnesení RO 90/13-2011 včetně všech příloh, které obsahují Protokol o provedené kontrole, uplatněné Námitky, Rozhodnutí o námitkách, Dodatek k protokolu“. Protože Námitkám žalobkyně proti Protokolu o provedené kontrole žalovaná vyhověla jen v rozsahu uvedeném v Rozhodnutí o námitkách ze dne 23.5.2014 č.j. OU 1335/11 („Na základě prověřených skutečností jsem uvedené Námitky shledal částečně důvodnými, přičemž ty, které nevyvracejí zjištění uvedená v protokolu z kontroly za důvodné nepovažuji a v Dodatku č. 1 k Protokolu z kontroly nejsou zohledněny“), což znamená, že za důvod odvolání z funkce považovala bez dalšího rozlišení všechny skutečnosti uvedené v Protokolu o provedené kontrole ve dnech 17.3. a 24.3.2011 vyhotoveného dne 31.3.2011 (doručeném žalobkyni dne 4. 4. 2011) ve znění Dodatku č. 1 ze dne 20.5.2011 (doručeného žalobkyni dne 23.5.2011 „jako součást Rozhodnutí o námitkách“).

Uvedený Protokol, který má bez příloh sedmáct stran, s Dodatkem č. 1 o čtyřech stranách celkem 21 stran, zachycuje průběh a výsledky kontroly účetnictví a výkaznictví (dodavatelské faktury, pokladna, smluvní vztahy, odběratelské faktury, inventarizace roku 2010, evidence majetku, odpisový plán, evidence zásob – jídelna, fondové hospodářství, výpočet mezd a odvody z mezd – výkaznictví, vyúčtování a použití dotací a darů), jakož i kontroly vnitřního kontrolního systému (interní směrnice organizace, věcná a formální likvidace dokladů). Obsahem kontrolních zjištění je například vedle konstatování závad (fakturace), též vyjádření právního názoru na obsah smluv, vady pokladních dokladů (které „jsou podpisem schvalovány ředitelkou školy, dále doklad podepisuje správce rozpočtu a hlavní účetní v jedné osobě a také příjemce/pokladník“), formální vady na odběratelských fakturách (namísto názvu školy podle zřizovací listiny je uváděno „ZŠ a MŠ Psáry“), doporučení k obsahu směrnice o FKSP, v jídelně doporučení „stanovit procento přirozených úbytků zásob, skutečnost, že neexistují, neodpovídá realitě a přestože si nemyslíme, že jsou nějak poškozeni strážníci, poukazujeme na značně formální evidenci“, výtky formální inventarizace hmotného majetku, nedodržení ustanovení zřizovací listiny v případě darů apod. Přitom – důsledně vzato – uvedené okolnosti se týkají činnosti školy, jako „kontrolované

osoby“, tedy nepochybně žalobkyně, jako ředitelky, ale též osob, které v rozsahu své působnosti mohou mít rovněž odpovědnost za stav kontrolovaných věcí.

Je správné, že z hlediska posouzení platnosti odvolání ředitele z funkce podle ustanovení § 166 odst. 5 písm. a) školského zákona není podstatné, kolik z jednání označených v odvolání z funkce jako porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z vykonávané funkce bylo skutečně v řízení před soudem jako porušení právních povinností posouzeno, ale to, zda ono zjištěné porušení právních povinností dosahuje (ve svém souhrnu dosahuje nebo alespoň jedno z nich dosahuje) intenzity závažného porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z vykonávané funkce (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26.7.2005 sp. zn. 21 Cdo 2375/2004, uveřejněný v časopise Soudní judikatura roč. 2005, pod č. 142). Odvolací soud však náležitě neuvážil, že předpokladem pro takový postup hodnotící intenzitu porušení nebo neplnění právních povinností je, že toto porušení je v odvolání z funkce jednoznačně a nezaměnitelně konkretizováno po stránce skutkové tak, aby bylo zřejmé, který skutek (které skutky) jsou důvodem odvolání z funkce. Vytýčil-li odvolací soud požadavek, aby soud prvního stupně nejprve provedl „souhrn těchto nedostatků a předběžně posoudil jejich závažnost“, pak nevzal v úvahu, že důsledkem takového postupu je, že to má být vlastně až soud, který zpětně zjišťuje, co mohlo být skutkovým důvodem odvolání z funkce. Vzhledem k tomu je na místě závěr, že, ponechává-li odvolání z funkce odvolávanému řediteli na výběr, aby na základě neurčitého množství závad, doporučení, rozdílné právní kvalifikace kontrolovaných skutečností, připomínek atd. posoudil, který skutek obsažený v souhrnu kontrolovaných skutečností je vlastně důvodem pro odvolání z funkce, jde o právní úkon neurčitý (§ 37 ObčZ), který nesplňuje náležitosti požadované ustanovením § 166 odst. 6 školského zákona (srov. též § 50 odst. 4 zák. práce) a je z tohoto důvodu neplatný. Za tohoto stavu není dán ani výpovědní důvod podle ustanovení § 52 písm. c) zák. práce ve smyslu ustanovení § 73 odst. 6 věty třetí zák. práce, a rovněž výpověď nemůže za těchto okolností obstát.

Protože odvolací soud rozhodl nesprávně a dosavadní výsledky řízení (skutkový stav zjištěný zejména na základě listinných důkazů oběma soudy) ukazují, že je možné ve věci rozhodnout, Nejvyšší soud České republiky změnil usnesení odvolacího soudu tak, že se rozsudek soudu prvního stupně, který žalobě o neplatnost odvolání z funkce ředitelky a o neplatnost výpovědi vyhověl, v označených výrocích potvrzuje [§ 243d písm. b) o.s.ř.].

Protože žalobkyně byla v řízení úspěšná, dovolací soud uložil žalovaným, aby jí nahradily náklady potřebné k uplatňování práva. Při rozhodování o výši náhrady nákladů řízení dovolací soud přihlédl k tomu, že výše odměny za zastupování advokátem má být určena podle sazeb stanovených paušálně pro řízení v jednom stupni zvláštním právním předpisem (§ 151 odst. 2 část věty první před středníkem o. s. ř.), neboť nejde o přiznání náhrady nákladů řízení podle ustanovení § 147 nebo § 149 odst. 2 o. s. ř. a ani okolnosti případu v projednávané věci neodůvodňují, aby bylo postupováno podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně (§ 151 odst. 2 část věty první za středníkem o. s. ř.).

Vyhláška č. 484/2000 Sb. (ve znění pozdějších předpisů), která upravovala sazby odměny advokáta stanovené paušálně pro řízení v jednom stupni, však byla nálezem Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2013 č. 116/2013 Sb. dnem 7. 5. 2013 zrušena. Nejvyšší soud České republiky za této situace určil ve vztahu k žalované 1) pro účely náhrady nákladů odvolacího řízení paušální sazbu odměny pro řízení v jednom stupni s přihlédnutím k povaze

a okolnostem projednávané věci a ke složitosti (obtížnosti) právní služby poskytnuté advokátem ve výši 7.500,- Kč. Kromě této paušální sazby odměny advokáta spočívají účelně vynaložené náklady žalované v paušální částce náhrady výdajů ve výši 300,- Kč - srov. § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Ve stejné výši 7.800,- Kč pak přísluší žalobkyni proti žalované 1) rovněž náhrada nákladů dovolacího řízení.

Vzhledem k tomu, že zástupkyně žalobkyně, advokátka JUDr. Věra Bognárová, osvědčila, že je plátcem daně z přidané hodnoty, náleží k nákladům, které žalobkyni za řízení vznikly, rovněž náhrada za daň z přidané hodnoty ve výši 3.276,- Kč (§ 137 odst. 3, § 151 odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

Protože také v řízení o neplatnost výpovědi je předmětem řízení rovněž určení neplatnosti právního úkonu, přísluší žalobkyni proti žalované 2) na náhradě nákladů odvolacího i dovolacího řízení stejná částka.

Žalovaná 1) a žalovaná 2) jsou povinny náhradu nákladů řízení žalobkyni zaplatit - každá v celkové výši 18.876,- Kč - k rukám advokátky, která ji v odvolacím i dovolacím řízení zastupovala (§ 149 odst. 1 o. s. ř.) do 3 dnů od právní moci rozsudku (§ 160 odst. 1 o. s. ř.).

Proti tomuto usnesení není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 6. srpna 2015

JUDr. Zdeněk N o v o t n ý , v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Petra Fuziová